

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета бр. 1979/1 од 3. јула 2019. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању и чланом 116 Статута Филолошког факултета, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор редовног професора за ужу научну област Општа књижевност, предмет Општа књижевност I. У складу са чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200 од 23. новембра 2017. године) достављена нам је документација о пријављеним кандидатима на конкурс који је објављен дана 21. августа 2019. године у листу „Послови“, број 843-844.

Упознати са приложеном документацијом, част нам је да Изборном већу Филолошког факултета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавио један кандидат, **др Јелена Пилиповић**, ванредни професор на катедри за Општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Јелена (Никола) Пилиповић рођена је 9. 9. 1972. године у Београду, где је завршила основну школу „Ђуро Ђаковић“ и Пету београдску гимназију. Уз многобројне награде стечене током школовања како за показано знање тако и за књижевне радове, 1988. године била је победница Градског такмичења у знању латинског језика, а 1989. године победница Градског, Републичког и Савезног такмичења у знању француског језика. Дипломирала је на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду 1998. године, са средњом оценом 9,69. У периоду од 2001. до 2005. године студирала је Класичне науке на Филозофском факултету Универзитета у Београду, завршивши 3 од 4 године студија, са средњом оценом 9,85.

На одсеку Наука о књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду завршила је постдипломске студије и 6. октобра 2004. године одбранила магистарску тезу под насловом *Панпоетизација – поетолошко одређење појма и његова примена у идиличној књижевности*, под руководством проф. др Драгана Стојановића као ментора. Докторску дисертацију под насловом *Платонова мисао као градитељски принцип Вергилијевог дела* одбранила је на истом факултету, 16. фебруара 2009, под руководством проф. др Иве Драшкић-Вићановић као ментора.

Током 2003. и 2004. године бавила се истраживањем Вергилијевог опуса у целини, а посебно његових веза са платонизмом, на Универзитету Paris III – Sorbonne Nouvelle под руководством Филипа Езеа (Philippe Neuzé), једног од дојена вергилијанистике.

Постдокторско усавршавање на Институту за антропологију и историју античких светова у Паризу одвијало се под руководством Клода Калама (Claude Calame), једног од највећих стручњака на пољу хеленске књижевности, особито архајске поезије, а довршено је 2013. године радом *Трансфигурације ероса – полиморфност феномена љубави у Сапфиној поезији (Les transfigurations de l'éros – le polymorphisme du phénomène d'amour dans la poésie de Sappho)*.

Током основних студија била је стипендиста Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка, а од завршетка студија до успостављања радног односа стипендиста Фонда Републике Србије за младе таленте. Од 1999. до 2001. као стипендиста-истраживач Министарства за науку и технологију републике Србије учествовала је у пројекту *Теорије књижевности: савремене теорије и њихова примена*, а као истраживач ангажована је, почев од 2011, године на два научноистраживачка пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: пројекат бр. 178029 *Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*, при Филолошком факултету Универзитета у Београду, и пројекат бр. 177001 *Представе идентитета у уметности и вербално-визуелној култури новог доба*, при Филозофском факултету Универзитета у Београду.

Чланица је уређивачког одбора часописа *Књиженство – историја и теорија женске књижевности на српском језику*, као и две научностручне асоцијације: *Друштва за античке студије Србије* и међународног *Вергилијанског друштва – Vergilian Society*, са седиштем у Бостону (САД) и Куми (Италија), а учествовала је на више међународних научних симпозијума, конференција и конгреса у Београду, Паризу, Куми, Напуљу, Будимпешти, Верони, Бањалуци, Нишу, Бордоу, Лиону, Клермон-Ферану и Печују.

НАСТАВНИ И ПЕДАГОШКИ РАД

Од 2001. године запослена је Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета, најпре у звању асистента-приправника (2001-2005), потом асистента (2005-2009), доцента (2009-2014) и ванредног професора (2014-2019).

На основним студијама држи предмете Општа књижевност I, Античка лирика, Хомерови епови, Античка драма 1, Античка драма 2, Вергилијева поезија и поетика, Овидијева поезија и поетика. На дипломским (мастер) студијама предаје предмет под називом Игра интерпретација – путевима компаративне херменеутике, а на докторским студијама предмет Античка еротологија – од Хомера до Сапфе. Под њеним руководством написан је рад који је добио Награду Данило Киш, као најбољи дипломски (мастер) рад одбрањен у 2017. години на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности.

Била је ментор у изради четири мастер-рада, члан комисије за одбрану једне докторске дисертације и четири мастер-рада.

У анонимним анкетама спроведеним током претходних осам година међу студенатима свих нивоа студија, наставно-педагошки рад др Јелене Пилиповић вреднован је просечном оценом 4,68.

РАД НА ПОПУЛАРИЗАЦИЈИ НАУКЕ

Популаризацији науке о књижевности и књижевне хеременеутике кандидаткиња је допринела како присуством у штампаним и електронским медијима, наступима на трибинама и промоцијама тако и јавним предавањима. Више пута је гостовала у радијским и телевизијским емисијама, међу којима вреди издвојити емисије: Агапе, Други дневник РТС, Културни дневник, Метрополис, Културни центар, Студио знања... Интервјуи са Јеленом Пилиповић објављени су у штампаним и електронским часописима, а посебно вреди истаћи интервју објављен на насловној страни Културног додатка Политике, 4. фебруара 2017.

Уз предавања по позиву на другим универзитетима, држала је јавна предавања, која су нарочито допринела ширењу научних сазнања: предавање под насловом *Аркадија. Вергилијев конструкт идиличног простора* одржано је 25. маја 2017. године на таласима Радио Београда 2, а предавање „Протеј или о савремености“ 19. октобра 2017. године у Библиотеци Матице српске у Новом Саду, у оквиру трибине *Савремени човек и савремени свет*. Циклус предавања *Сапфо или о љубави*, одржан у Коларчевој задужбини, обухватио је предавања „Беседа о Афродити“ (26. 10. 2017) и „Беседа о еросу/Еросу“ (2. 11 2017).

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА

Добитница је Истраживачке награде града Париза 2012. године за научноистраживачки пројекат *Les transfigurations de l'éros – le polymorphisme du phénomène d'amour dans la poésie de Sappho*.

За монографију *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије* додељена јој је „Награда Никола Милошевић“ Радио Београда 2 за најбољу књигу у области теорије књижевности и уметности, естетике и филозофије објављену у 2016.

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ПРЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (18. 11. 2014)

Монографије

- *Орфејев век*, Филолошки факултет – Мали Немо, Београд – Панчево, 2005; ISBN 86-83453-58-8 (MN); 242 стране. Рецензенти: проф. др Драган Стојановић, др Миодраг Лома.

- *Locus amoris. Дијалогско читање Сапфине поезије*, Научна КМД, Београд, 2014; 256 страна. Рецензенти: проф. др Биљана Дојчиновић, проф. др Петар Јевремовић, проф. др Гордан Маричић.

Оригинални научни радови

1. „Божанска лица Сапфине партенофилије. Трагом Милоша Н. Ђурића, ка испитивању конкретног и апстрактног у сапфијском представљању божанстава љубави“, *Антика и савремени свет: научници, истраживачи и тумачи*, Зборник радова, главни уредник

- Ксенија Марицки Гађански, Друштво за античке студије Србије, Београд, 2013; стр. 38-49; 177.61:82.0; 801.73; ISBN 978-86-89367-01-0
2. „Душа смртника, дом божанства. Интериоризација епифанијског искуства у Есхиловом *Агамемнону* и Еурипидовим *Бахантикињама*“, *Књижевна историја. Часопис за науку о књижевности* XLV 2013 150, Институт за књижевност и уметност, Београд; стр. 391-404. Библид 0350-6428, 45 (2013) 150, с. 391-404; Научни чланак; УДК 821.14'02.09-21 Есхил; 821.14'02.09-21 Еурипид; ISSN 0350-6428
 3. „Многозначност иконе у Јефимијиној поезији“, МСЦ, *Научни састанак слависта у Вукове дане: Развојни токови српске поезије*, Београд, 2013, I том, 42/2, стр. 273-282; Оригинални научни рад 821.163.41.09-97"13/14"; UDK 80; ISSN 0351-9066
 4. „Ишчекујући Афродиту (I). Читање Сапфиног фрагмента 2 у светлу поезије *симпосиона*“, *Свеске*, број 111, март 2014; стр. 34-44. УДК 821.14'02.09-1 Сафо ; 801.73
 5. „*Ex Ponto*. Преображавање самоће у Андрићевим лирским записима и Овидијевим елегијама из изгнанства“, *XLI Научни састанак слависта у Вукове дане*, 15-17. IX 2011. Београд, 2012. МСЦ, ISSN 0351-9066 ISBN 978-86-6153-085-2; Стр. 239-248; УДК 821.163.41-1.09, 821.124-1.09
 6. „*Logos empsychos*. Реч у којој је душа. Вергилијева поетика као одговор на Платонову критику писма“, *Анали Филолошког факултета*, књ. XXIII 2011, св. I, посвећена Ратку Нешковићу, Београд, 2011, гл. и одг. уредник др Весна Половина; ISSN 0522/8468 Стр. 87-103; УДК 821.124'02.02.93-13
 7. „Epiphany. A Portrait of the Artist as a Young Man in the light of Homer's and Ovid's poems“, *Филолог. Часопис за језик, књижевност и културу*, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, V/ 2012. Стр. 28-36. ISSN 1986-5864 Оригинални научни рад; UDK 821.09 DOI 10.7251/FIL1205028P
 8. „Двоструки пут љубави: читање Платоновог *Федра* у светлу Сапфине еротографије“, *Антика, савремени свет и рецепција античке културе : зборник радова* [главни уредник Ксенија Марицки Гађански], Београд : Друштво за античке студије Србије, 2012 (Нови Сад : Фељтон). ISBN 978-86-910129-8-4; стр. 277-289; УДК 821.14'02-83.09 Plato; 821.14'02-14.09 Sappho; 1 Plato
 9. „Господари/господарице речи – метапоетски поглед на мотив прорицања у *Орестији*“, *Хеленске свеске = Tetradia Ellenika : journal of Hellenic Studies*, 2009 (2011), главни уредник Милена Јовановић, Београд (Студентски трг 3) : Катедра за неохеленистику Филолошког факултета БУ, 2007-. ISSN 2217-2009. Стр. 29-40
 10. „Невидљиви текст. Инструментализација и трансгресивност књиге: *Libri Sybillini*“ Зборник радова / Међународна научна конференција *Књига и језик у развоју савременог друштва*, Београд, 24-26. 09. 2010. ; уредници Александра Вранеш, Љиљана Марковић. Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2011 (Београд : Белпак). ISBN 978-86-6153-061-6. Стр. 93-104; УДК 002Libri Sybillini
 11. „Језик наговештаја. Интертекстуално читање *Туге за младенцем Угљешом*“, *Књиженство, часопис за студије књижевности, рода и културе*, година I, број 1,

- Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2011; УДК: 821.163.41.09 Јефимија, монахиња; ISSN 2217-7809 (Online)
12. „Ишчезнуће индивидуе. Поглед на Вергилијево и Толстојево поимање историјског тока“, *Антички код у словенским књижевностима*, приређивачи: проф. др Корнелија Ичин и проф. др Тања Поповић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 2011, стр. 39-50; ISBN 978-86-6153-075-3; 821.16.09(082)
 13. „Сфумато ироније. Сократска мисао Драгана Стојановића“, у: *Хелиотропна мисао. Рецепција стваралаштва Драгана Стојановића*, приредили др Зорица Бечановић-Николић, проф. др Биљана Дојчиновић-Нешић и проф. др Јован Попов, Досије студио – Катедра за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду, Београд, 2011; стр. 65-74; ISBN 978-86-6047-042-5 (ДС); 821.163.41.09 Стојановић Д.
 14. „Хвоја вечно златна – *Anthologia Palatina* као путоказ у тумачењу Вергилијеве *Енеиде*“, *Антика и савремени свет: религија и култура. Зборник радова*, ур. проф. др Ксенија Марицки Гађански, Друштво за античке студије – Институт за теолошка истраживања, Београд, 2011, стр. 256-269. ISBN 978-86-910129-6-0; УДК 821. 124'02-1.09
 15. „*Generandi gloria mellis*. Зооморфна поетика Вергилијевих *Георгика*“, *Филолошки преглед. Часопис за страну филологију*, XXXVIII 2011 I, Филолошки факултет, Београд, стр. 9-24; BIBLID: 0015-1807, 38 (2011), 1 (pp. 9-24); УДК 821.124'02.93-13 Vergilije Maron P.
 16. „Безумље... опростиво ипак. Читање Вергилијевог епилија о Орфеју и Еуридики“, *Летопис Матице српске*, октобар 2010, год. 186, књ. 486, св. 4, стр. 605-619; ISSN 0025-5939 / UDK 82(05)
 17. „*Assimilatio divina*. Ка тумачењу Вергилијевих *Георгика*“, *Књижевна историја*, XLII 2010 140-141, Институт за књижевност и уметност, Београд, стр. 59-73; Библид 0350-6428, 42 (2010) 140-141, с.59-73 – Научни чланак; УДК 821.124'02.09-13 Вергилије Марон П.
 18. „*Sicelides Musae* – прилог осветљавању вишезначја Вергилијеве IV еклоге“, *Античка култура, европско и српско наслеђе. Зборник радова*, ур. проф. др Ксенија Марицки Гађански, Друштво за античке студије Србије – Институт за теолошка истраживања, Београд, 2010, стр. 369-386; УДК 821.124'02-133.09 Vergilius Maro P.; ISBN 978-86-910129-4-6 (ДАСС)
 19. „L'analogie poétique. Un dialogue entre Virgile et Platon“, *TRANS. Revue de littérature générale et comparée*, Presses de la Sorbonne Nouvelle, Université Paris 3, hiver 2010, n. 9; <http://trans.univ-paris3.fr>; ISSN 1778-3887
 20. „Женска реч у мушкој соби: Шеста беседа Платонове *Гозбе*“, *Летопис Матице српске*, књ.482, св. 5, новембар 2008, стр. 1089-1100; YU ISSN 0025-5939, UDK 82(05)

21. „Мушке Музе – флукуација родног идентитета у мом читању Platona и Vergilija“, *Теорије и политике рода*, ур. др Татјана Росић, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2008, стр. 317-326; UDK 82.0:801.73 (37+38); 82.0:305
22. „Аполон, бог трагедије – етика заборавља у *Cini* Пјера Корнеја“ у: Пјер Корнеј, *Изабране трагедије*, Plato, Београд, 2008, стр. 219-241, ISBN 978-86-447-0450-8
23. „Корнеј као теоретичар књижевности“ у: Пјер Корнеј, *Изабране трагедије*, Plato, Београд, 2008, стр. 389-393, ISBN 978-86-447-0450-8
24. „Cina и историја. Cina и историографија“ у: Пјер Корнеј, *Изабране трагедије*, Plato, Београд, 2008, стр. 381-388, ISBN 978-86-447-0450-8
25. „Платон. Песник“, *Theoria – часопис Српског филозофског друштва*, L, 3, јул-септембар 2007, Београд, стр. 29-38, BIBLID 0351-2274 : (2007) : 50 : p. 29-38, UDK 82.01:141
26. „Apollinaire et les surréalistes – la pensée orphique“, *Надреализам у свом и нашем времену*, ур. проф. др Јелена Новаковић, Филолошки факултет – Друштво за сарадњу Србија – Француска, Београд, 2007, стр. 107-113, ISBN 978-86-86419-31-6
27. „Поетска симфилија – двосмерно читање римске епике“, *Проучавање опште књижевности данас – Comparative Literature Studies Today. Зборник радова поводом педесетогодишњице обнављања Катедре за општу књижевност и теорију књижевности*, ур. Адријана Марчетић и Тања Поповић, Филолошки факултет, Београд, 2005, стр. 211-218, ISBN 86-80267-89-9
28. „Telo od vode – simbolika Proteja у Vergilijevom delu“, *Theoria – часопис Српског филозофског друштва*, god. XLVII, br.3-4, 2005. (2006.), стр. 19-28, BIBLID 0351-2274 : (2005) : 48 : p. 19-28, UDK 141.132
29. „Ерос, старији од времена – *Дафнис и Хлое*“, *Свеске*, бр. 76, Панчево, јун 2005, стр. 97-104; UDK 821.14'2.09-31 Лонго
30. „Un jardin en mots - la réalité socio-politique et la méta-réalité idyllique dans le roman *Soixante-neuf tiroirs* de Goran Petrović“, *Mémoire perdue, mémoire volée – investigations littéraires en Europe Centrale et Orientale*, ed. Brigitte Gautier, L'Harmattan, Paris, 2005, p. 11-19; ISBN: 2-7475-9394-0
31. „Орфејеви сапутници – орфејска парадигма као поетичко и еротичко самопознање и самоодређење римске поезије“, Зборник *Пут и путовање у уметности и култури*, приредила др Корнелија Ичин, Филолошки факултет, Београд, 2003, стр. 156-166; ISBN 86-80267-59-7
32. „Семантика и симболика имена у *Трагању за изгубљеним временом* Марсела Пруста“, *Филолошки преглед. Часопис за страну филологију*, XXIX 2002 1, Филолошки факултет, Београд, стр. 9-24; BIBLID: 0015-1807, 29 (2002), 1 (pp. 9-24)
33. „Ројам убиквитета и роетиси Гијома Аполинера“, *Годишњак за поетичка и херменеутичка истраживања* 3, 1999, Београд; стр. 28-50.
34. „У Сапфином крају – тематске и симболичке паралеле у еротологији Сапфе и Марсела Пруста“, *Годишњак за поетичка и херменеутичка истраживања* 4, 2000, Београд; стр. 113-138.

Преводи

1. Публије Вергилије Марон, *Прва, Четврта и Пета еклога*, превод у стиху са латинског и напомене: *Трећи трг – електронски часопис*, свеска 2, www.trecitr.org.rs
2. Пјер Корнеј, *Цина – трагедија*, превод у стиху са француског и напомене: Pjer Kornej, *Izabrane tragedije*, Plato, Beograd, 2008, ISBN 978-86-447-0450-8

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (18. 11. 2014)

Монографија

- *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*, Академска књига, Нови Сад, 2016; 219 страна. Рецензенти: проф. др Зорица Бечановић-Николић, проф. др Петар Јевремовић, проф. др Никола Страјнић. ISBN 978-86-6263-123-7. **М 41 – 9**

Оригинални научни радови

1. « Phármakon des Piérides. Vers l'érotologie de l'Idylle 11». *Présence de Théocrite*. Textes réunis par Christophe Cusset, Christine Kossaiji et Rémy Poignault. Comité scientifique : Benjamin Acosta-Hugues (University of Ohio), Allain Billault (Université de Paris IV – Sorbonne), Adele Cozzoli (Università Roma 3), Bénédicte Delignon (ENS de Lyon), Evelyne Prioux (CNRS , Lyon). Collection Caesarodunum L-LI bis - Centre de Recherches A. Piganiol- Présence de l'Antiquité, Clermont-Ferrand, 2017; pp. 309-329. ISBN : 978-2-900479-22-3 309. **М 13**
2. “Under the veil – The *mater dolorosa* motif in a votive inscription by Serbian author Jefimija”. G. Pedrucci (ed.), *Maternità e monoteismi / Motherhood(s) and Monotheisms*, Rome: Quasar 2019; pp. 147-160. **М 13**
3. „Поетика хипоноје: Проклов неоплатонистички модел вишезначног читања“, *Компаративна књижевност: теорија, тумачења, перспективе*, ур. Адријана Марчетић, Зорица Бечановић-Николић, Весна Елез, Филолошки факултет, Београд, 2016; стр. 403-414. 821.14'02.09-1 Прокло 801.73; ISBN 978-86-6153-309-9. **М 14**
4. „Дидона или о сновима. Преплет трагичког и епског жанровског модела у *Енеиди*“, *Антика и савремени свет данас. Зборник радова*, ур. Растко Васић, Снежана Ферјанчић, Светозар Бошков, Ксенија Марицки-Гађански, Друштво за античке студије, Београд, 2016; 290-301. UDK 821.14'02; ISBN 978-86-89367-05-8. **М 14**
5. „*Porta eburna* – Дијалог са Хомером као средство онтолошке игре у Вергилијевој *Енеиди*“, *Антика и савремени свет: тумачење антике*, гл.ур. Ксенија Марицки-Гађански, Друштво за античке студије Србије – Букефал, Београд, 2014; стр. 307-316. UDC 821.14'02.09 Vergilius Maro P. UDC 821.14'02-13.09 Homeros UDC 111. **М 14**

6. „Язык намека. Интертекстуальное прочтение *Плача о младенце Углеше*”, у *Сербская женская литература (до 1915 года)*, Составитель проф. д.ф.н. Биляна Дойчинович, Серия Труды о языке и литературе, Библиотека *Язык и литература*, Филолошки факултет, Београд, 2015, стр. , 15 -35. ISBN 978-86-6153-329-7. **М 14**
7. „Аркадија – Вергилијев конструкт идиличног простора“. *Jezik, književnost, prostor : tematski zbornik radova / urednice Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić.* - Niš : Filozofski fakultet, 2018 (Niš : Unigraf x-copy); p.365-378. ISBN 978-86-7379-473-0 (broš.); УДК 821.124'02.09 Вергилије Марон П. **М 14**
8. „*Ultima aetas*. Време у Вергилијевој *Четвртој* еклоги“, *Језик, књижевност, време. Књижевна истраживања. Зборник радова*, Универзитет у Нишу, уреднице Венса Лопичић, Биљана Мишић Илић, Ниш, 2017; стр. 305-316. УДК 821.124'02.09 Вергилије Марон П.; ISBN 978-86-7379-445-7. **М 14**
9. „Пејзажи љубави: еротизација природе у Сапфином фрагменту 96 и у Његошевој оди *Ноћ скупља вијека*“, *Србистика данас. Проблеми и перспективе савременог тумачења српског језика, књижевности и културе*, Универзитет у Бањој Луци, Универзитет у Пловдиву, Универзитет у Поатјеу – Европски славистички центар, уредник Саша Шмуља, Бања Лука, 2016; стр.167-189. УДК 821.163.41.09-1:821.14'02.09-1; DOI 0.21618/srb1601167p; COBISS.RS-ID 6307096; ISSN 2490-3736. **М 14**
10. „*Musam meditaris*. Преплет значења у Вергилијевој поетици“ у: *Језик, књижевност, значење: зборник радова. Књижевна истраживања*, ур. Весна Лопичић, Биљана Мишић Илић, Филозофски факултет, Ниш, 2016; стр. 271-282. УДК 82.01; 81'37; 821.124'02.09-1 Вергилије Марон П.; ISBN 978-86-7379-408-2. **М 14**
11. “*Ad sidera*. Tree-space symbolism in Plato’s *Phaedrus* and Vergil’s *Eclogues*”, *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae*, tomus LIII, fasciculi 2-3, 2013 (2014); pp. 221-244; *Act. Ant. Hung.* 53, 2013, 221-244; DOI: 101556/AAnt.53.2013.2-3.6. **М 22**
12. „*Две силе*. Симболички двобој с *еросом* у поетским сликама Сапфе, Вергилија и Лазе Костића“, *Књижевна историја. Часопис за науку о књижевности* XLVIII 2016 158; стр. 49-72. ISSN 0350-6428; Библид 0350-6428, 48 (2016) 158, стр. 49-72. / оригиналан научни рад. УДК 821.14'02.09-1 Сафо; 821.124'02.09-13 Вергилије Марон П.; 821.163.41.09-1 Костић Л. **М 24**
13. „*Gens aurea*. Фантазам о „роду од злата“ у Вергилијевим Еклогама и у Платоновој *Држави*“ *Зборник Матице српске за језик и књижевност* LXVII, Прва свеска, Нови Сад 2019. – број у припреми, приложена је потврда. **М 24**
14. „Језик светлости. Поетичке аналогije Платонове *Државе* и Вергилијеве *Енеиде*“, *Парадигме, утицаји, рецепција*, ур. Зорана Пауновић и Биљана Дојчиновић, Филолошки факултет, Београд, 2013 / *изашло из штампе 2015/*; стр. 185-196. **М 33**
15. „Премостити Хелино море. О грађењу моста између Европе и Азије у Есхиловој трагедији *Персијанци* и Херодотовој *Историји*“, *Мост у књижевности, историји и кинематографији*. Зборник радова, ур. Александра Вранеш, Андрићев институт, Андрићград, 2017; 155-180. 821.14'02.09-21 Есхил; 821.14'02.09-21 Херодот; https://doi.org/10.18485/ai_most.2017.ch8 ISBN 978-99976-21-21-4. **М 33**

16. „Протеј или о савремености“. *Савремени човек и савремени свет: зборник радова*. 3 / уредници Селимир Радуловић, Драган Станић. - Нови Сад: Матица српска: Библиотека Матице српске, 2017; стр. 103-123. ISBN 978-86-80061-58-0. **М 45**
17. „*Dulcis Parthenope*. Хеленистичка поетологија и вишеслојност Вергилијевог текста“, *Зборник Матице српске за класичне студије* 18, Нови Сад 2016; стр. 97-113. UDC 821.14'02-14.09; 821.14'02-14.09 Vergilius M. P.; ISSN 1450-6998 UDC 930.85(3)(082). **М 51**
18. „Ка обалама Ахеронта. Читање Сапфиног фрагмента 95V“, *Филолог*, VI 2015 / 12; 100-109; УДК 821.14'02.09-1 Сафо; DOI 10.7251; /fil1512100p; ISSN 1986-5864. **М 51**
19. „Аполонов дар. Сlike пророчког заноса у Платоновом Федру и у Вергилијевој Енеиди“. *Зборник Матице српске за класичне студије* 19, Нови Сад 2017 (објављен 2018); стр. 61-75. ISSN 1450-6998 UDC 930.85(3)(082); UDC 821.124.09 Vergilius Maro P.; 821.124-13.09; 1 Plato. **М 51**
20. „Ишчекујући Афродиту (II). Читање Сапфиног фрагмента 2 у светлу поезије идеалног крајолика“, *Свеске*, број 112, јун 2014; стр. 31-42. УДК 821.14'02.09-2 Сафо ; 801.73; ISSN 1451-9976. **М 53**
21. „Преплет жанрова у Јефимијиној *Похвали кнезу Лазару*“. *Српске песникиње : зборник радова* / [ed. Александра Вранеш]. - ISBN 978-99976-21-28-3. - (2018), p. 101-114. 821.163.41.09 Јефимија, монахиња https://doi.org/10.18485/ai_pesnikinje.2018.ch5. **М 63**
22. „Сан о Риму - визија идеалног града у Вергилијевом делу“. *Сан о граду : зборник радова* / [ed. Александра Вранеш]. - ISBN 978-99976-21-27-6. - (2018), p. 325-344. 821.124'02.09 Вергилије Марон П. https://doi.org/10.18485/ai_san_o_gradu.2018.ch14. **М 63**

Предавања по позиву

- Универзитет Црне Горе, Филолошки факултет у Никшићу, 23.2. 2017: *Богинин дар. Епифаније љубави у Сапфиним фрагментима и у Његошевој оди „Ноћ скупља вијека“*
- Факултет драмских уметности Универзитета уметности, 24. 11. 2014: *Метадрамски аспект Аристофанових „Жаба“*
- Факултет драмских уметности Универзитета уметности, 23. 11. 2015: *Аристофан и метапоетика*

МЕНТОРСКИ РАД

Менторства и учешћа у комисијама пре избора у звање ванредног професора

- Ментор дипломског (мастер) рада Јелене Жугић *Фигура градског шетача у поезији Песоиног хетеронима Алвара де Кампуша*; одбрањен 29. 1. 2014.
- Члан комисије за одбрану дипломског (мастер) рада Маје Зеџ *Карневализација и гротескни реализам у Шекспировим драмама „Хамлет“ и „Хенри IV“, први и други део*; одбрањен 22. 1. 2014.

- Члан комисије за одбрану дипломског (мастер) рада Петре Бјелице *Могућности тумачења Хамлетовог идентитета*; одбрањен 30. 9. 2013.

- Члан комисије за одбрану дипломског (мастер) рада Јоване Ђуровић *„Стаклено звоно“ и „Пада Авала“: женски образовни роман*, одбрањен 26. 9. 2013.

Менторства и учешћа у комисијама после избора у звање ванредног професора

- Ментор мастер рада Тихане Тице *Платонистички елементи у византијској поезији*, одбрањен 30. 1. 2015.
- Ментор мастер рада Татјане Ристић *Екфраза: од књижевноисторијског и теоријског одређења појма до Китсове „Оде грчкој урни“*, одбрањен 29. 9. 2016.
- Ментор мастер рада Милице Миленковић: *„Апологетска слова против опадача светих икона“ светог Јована Дамаскина и „Зовем се Црвено“ Орхана Памука: ишчитавање феномена слике*, одбрањен 29. 9. 2017.
- Члан комисије за преглед и оцену докторске дисертације Павла Павловића *Гозбене слике у европском роману деветнаестог века*, одбрањеног 30. 8 2016; ментор проф. др Тања Поповић.
- Члан комисије за одбрану мастер рада Јоване Копривице *Поноћно сунце Микеланђела и Црњанског. Тема Микеланђелове уметности у делу Милоша Црњанског*, одбрањеног 18. 2 2017; ментор проф. др Зорица Бечановић Николић.
- Члан комисије за одобрење теме докторске дисертације Иве Жуњић *L'homme face à la nature: la question environnementale dans l'oeuvre de J.-M. G. Le Clézio*; ментор доц. др Милица Винавер Ковић.
- Члан комисије за одобрење теме докторске дисертације Марије Булатовић *Филозофски концепт тела Мориса Мерло-Понтија и Ролана Барта као принцип естетске недовршености у его-документу*; ментор проф. др Ива Драшкић Вићановић.

УЧЕШЋЕ НА МЕЂУНАРОДНИМ И ДОМАЋИМ НАУЧНИМ СКУПОВИМА

Научни и стручни скупови пре избора у звање ванредног професора

Међународни научни скупови

1. *Антика и савремени свет: тумачење антике*, Друштво за античке студије Србије, Филозофски факултет у Београду, 18-20. октобар 2013 године. Излагање: *„Porta eburna – дијалог са Хомером као средство онтолошке игре у Вергилијевој Енеиди“*.
2. *Антика и савремени свет: научници, истраживачи и тумачи*, Друштво за античке студије Србије, Филозофски факултет у Београду, 12-14. октобар 2012 године.

Излагање: „Божанска лица Сапфине партенофилије. Трагом Милоша Н. Ђурића, ка испитивању конкретног и апстрактног у сапфијском представљању божанстава љубави“.

3. 41. међународни научни састанак слависта у Вукове дане, Међународни славистички центар, Филолошки факултет у Београду, 14-16. септембар 2011. Излагање: „*Ex Ponto*. Преображавање самоће у Андрићевим лирским записима и Овидијевим елегијама из изгнанства“

4. *Symposium Cumanum 2013*, “Aeneid Six and Its Cultural Reception”, Villa Vergiliana, Cumae and the University of Naples Federico II, Italy; June 25-27, 2013. Presentation: “*Lumen purpureum*: A comparative interpretation of Vergil’s description of Elysium in the *Aeneid* 6 and Plato’s description of earth below the heaven in the *Phaedo*.”

5. 42. међународни научни састанак слависта у Вукове дане, Међународни славистички центар, Филолошки факултет у Београду, 2012. Излагање: „Многозначност иконе у Јефимијиној поезији“.

6. *Антика, савремени свет и рецепција античке културе*, Друштво за античке студије Србије, Филозофски факултет у Београду, 9-11. септембар 2011. године. Излагање: „Пут љубави. Читање Платоновог *Федра* кроз призму Сапфине еротографије“

7. SYMPOSIUM CUMANUM - “*Et in Arcadia ego...* Landscapes of the Early Roman Empire”, The Vergilian Society, Villa Vergiliana, Cumae, Italy, June 20 –June 24, 2011. Организациони одбор: PATRICIA A. JOHNSTON, Brandeis University, GIOVANNI CASADIO, Dipartimento di Studium umanistici, Università di Salerno, SOPHIA PAPAIOANNOU, The National and Kapodistrian University of Athens. Presentation: “*In cortice fagi*. Tree symbolism in Plato’s *Phaidros* and Vergil’s *Eclogues*”

8. *АНТИЧКА КЊИЖЕВНОСТ У СЛОВЕНСКИМ КЊИЖЕВНОСТИМА*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 2-4. децембар 2010. Излагање: „Ишчезнуће индивидуе. Поглед на Вергилијево и Толстојево поимање историјског тока“

9. *Филолошка истраживања данас - језик, књижевност, култура*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 26-27. новембар 2010. Излагање: „Језик светлости – поетичке аналогije Платонове *Државе* и Вергилијеве *Енеиде*“

10. *Антика и савремени свет: религија и култура*, Друштво за античке студије Србије, Православни богословски и Правни факултет Универзитета у Београду, Београд - Сремска Митровица, 1-3. октобар 2010. Излагање: “*Хвоја вечно златна - Anthologia Palatina* као путоказ у тумачењу Вергилијеве *Енеиде*“

11. *Књига и језик у развоју савременог друштва*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 24-25. септембар 2010. Излагање: „Невидљиви текст. Инструментализација и трансгресивност књиге: *Libri Sibyllini*“

12. *Античка култура, европско и српско наслеђе*, Друштво за античке студије Србије, Православни богословски и Правни факултет Универзитета у Београду, Београд - Сремска Митровица, 25-27. септембар 2009. Излагање: “*Sicelides Musae*. Прилог осветљавању вишезначја Вергилијеве IV еклоге”.

13. „Античка култура, европско и српско наслеђе“, Друштво за проучавање антике, Београд - Сремска Митровица, 25-27. септембра 2009. Излагање: *"Sicelides Musae. Прилог осветљавању вишезначаја Вергилијево IV еклоге"*
14. "Античка драма", Филозофски факултет, Београд, 31. октобра-1. новембра, 2008. Излагање: "Господари / господарице речи. Метапоетски поглед на мотив прорицања у *Орестији*".
15. "James Joyce Literary Conference", James Joyce Society Belgrade - Faculty of Philology, Belgrade, March 27th-29th, 2008. Излагање: *"Epiphany. Semantic and symbolic impact of Homeric and Ovidian prototexts"*.
16. "Представљање родних идентитета у књижевностима и културама Балкана и југоисточне Европе", Институт за књижевност и уметност, Београд, 29-30. новембра 2007. Излагање објављено као научни рад.
17. "Le surréalisme en son temps et aujourd'hui" - "Надреализам у свом и нашем времену", Филолошки факултет, Београд, 21-23. априла 2006. Излагање објављено као научни рад.
18. "Лице", Филолошки факултет, Београд, 24-25. новембра 2005. Излагање: "Удвојено лице. Семантика одраза у Вергилијевим *Еклогама*"
19. "Проучавање опште књижевности данас", Филолошки факултет, Београд, 10-12. маја 2005. Излагање објављено као научни рад.
20. "Mnemosyné - investigations littéraires sur la mémoire littéraire en Europe Centrale et Orientale", Institut des langues orientales, Paris, 3-6 mars 2005. Излагање објављено као научни рад.

Национални научни скупови

1. *Српска теологија данас. Четврти годишњи симпозион 2012.* Православни богословски факултет Универзитета у Београду, Београд, 25-26. мај 2012. Излагање: „Девичанство душе. Праслике хришћанског аскетизма у Еурипидовој трагедији *Хиполит*“.
2. *Српска теологија данас. Трећи годишњи симпозион 2011.* Православни богословски факултет Универзитета у Београду, Београд, 27-28. мај 2011. Излагање: „Унутрашње божанство. Праслике хришћанског аскетизма у античкој књижевности: *Есхил и Еурипид*“.

Научни и стручни скупови после избора у звање ванредног професора

Међународни научни скупови

1. Symposium Peregrinum 2019, *From Eros to Amor: What Kind of God was Eros, and How Did He Compare to Amor?*; Pécs, Hungary, Thursday, June 20 to Sunday, June 22, 2019. Излагање: "... *Quid sit Amor...* The vision of love as a destructive force in Sappho's fragments and in the Eclogues by Vergil". М 34

2. *Антика некад и сад: значај, улога и наслеђе кроз векове*. 10. међународни научни скуп, Друштво за античке студије Србије - Правни факултет Универзитета у Београду, 16-17. децембар 2017. Излагање: „Аполонов дар. Сlike пророчког заноса у Платоновом Федру и у Вергилијевој Енеиди“. М 34
3. *Језик, књижевност, простор*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 22-23. април 2017, Ниш. Излагање: „Аркадија. Вергилијев конструкт идиличног простора“. М 34
4. *Антика као инспирација и предмет истраживања кроз миленије*. Антика и савремени свет - 10. међународни научни скуп, Друштво за античке студије Србије - Правни факултет Универзитета у Београду, 17-18. децембар 2016. Излагање: „*Dulcis Parthenope*. Хеленистичка поетологија и вишеслојност Вергилијевог текста“. М 34
5. *Мост у књижевности и култури*. Излагање: „Премостити Хелино море. О грађењу моста између Европе и Азије у Есхиловој трагедији *Персијанци* и у Херодотовој *Историји*“. М 34
6. *Античка драма*. Међународни симпозијум, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 22-23. октобар 2016. Излагање: „*Божански дах*. Надтелесни ерос у Еурипидовој трагедији *Хиполит*“. М 34
7. *International Workshop on Classical Philology*, Pázmány Péter Catholic University, Budapest, May 20, 2016. Presentation: The Classical Studies Crisis in Contemporary Serbia. М 34
8. *Језик, књижевност, време*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 22-23. април 2016, Ниш. Излагање: „*Ultima aetas*. Двоструко време Вергилијево IV еклоге“. М 34
9. *Philologia Serbica*, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, 23-26. март 2016, Бања Лука. Предавање по позиву: „Пејзажи љубави. Сlike природе у Сапфиној поезији“. М 34
10. *Језик, књижевност, значење*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 24-25. април 2015, Ниш. Излагање: „Преплет значења у Вергилијевој поетици“. М 34
11. *Антика и савремени свет данас*, Друштво за античке студије Србије, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Филозофски и правни факултет Универзитета у Београду, 24-27. септембар 2015, Београд – Сремска Митровица – Нови Сад. Излагање: „Дидона или о сновима – преплет трагичког и епског жанровског модела у *Енеиди*“. М 34
12. *Présence de Théocrite*, Ecole Normale Supérieure et Université Blaise Pascal, 14-17 octobre 2015, Lyon – Clermont Ferrand. Présentation : «*Phármakon* des Piérides. L’aspect érotologique de l’*Idylle* 11 de Théocrite ». М 34
13. 14e Congrès International de la Fédération internationale des études classiques (FIEC) 2014, 25-30 août 2014, Bordeaux, France. Излагање: „Plants of the Divine. The inner energy of the proto-ideal landscapes in the *Iliad* 14 and Sappho Fr. 2 V“. М 34

14. Symposium "The Age of Augustus", University of Verona, Italy, June 18-21, 2014.
Излагање: „*Puppet of the gods. A Platonic aspect of the imaginary figure of Augustus in Georgics 3. 10-39*“. М 34

Национални научни скупови

1. Сан о граду. Андрићев институт, Андрићград-Вишеград, 17-19. новембар 2017.
Излагање: „Сан о Риму. Вергилијева визија идеалног града“. ISBN 978-99976-21-23-8; стр. 73-74.

2. Српске песникиње. Андрићев институт, Андрићград-Вишеград, 9. до 11. мај 2018. Излагање: „Преплет жанрова у Јефимијиној *Похвали кнезу Лазару*“

ХЕТЕРОЦИТАТИ

1. Петра Бјелица, „Место љубавног сусрета са Сапфином поезијом“, *Књиженство* 2014, УДК 82 | ISSN 2217-7809. Цитирано дело: *Locus amoris. Дијалошко читање Сапфине поезије*, Научна КМД, Београд, 2014. Цитати у електронском тексту.

2. Зорица Бечановић Николић, „Гозба или о љубави“, *Београдски књижевни часопис* 2015, 131-141. ISSN 1425-2950. Цитирана дела:

Locus amoris. Дијалошко читање Сапфине поезије, Научна КМД, Београд, 2014 - цитати на стр. 131-141

Орфејев век, Филолошки факултет – Мали Немо, Београд – Панчево, 2005 - цит. на стр. 138

„Женска реч у мушкој соби: Шеста беседа Платонове *Гозбе*“, *Летопис Матице српске*, књ.482, св. 5, новембар 2008, стр. 1089-1100 – цит. на стр. 138

3. Саша Шмуља, „Дијалошко читање Сапфине поезије“ *Филолог* VII 2016 / 13; 589-592
Цитирано дело: *Locus amoris. Дијалошко читање Сапфине поезије*, Научна КМД, Београд, 2014. Цитати на стр. 11, 11, 9, 13, 15, 18, 19, 52, 56, 57, 66, 168-169, 59, 226, 159

4. Соња Леро, „Један могући водич на путовању кроз Сапфину еротологију“, *Зборник Матице српске за језик и књижевност*, 65/3 (2017), 1037-1038

ISSN 0543-1220 | UDC 82(05). Цитирано дело: *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*.

5. Марија Булатовић, „Теокритов парадокс: савремена проучавања и методолошки плуралитет“ *Зборник Матице српске за класичне студије* 19 / 2017, 343-347. ISSN 1450-6998. UDC 821.14'02-133.09 Theocritus(049.32). UDC 930.85(3)(082). Цитирани текст:

« *Phármakon des Piérides. Vers l'érotologie de l'Idylle 11* » - цит. на стр. 345

6. Giulio Celotto, "Aeneid Six and Its Cultural Reception". *BStudLat* 43 (2014): 638-44.

Цитирано излагање: „*Lumen purpureum: A Comparative Interpretation of Vergil's Description of Elysium in the 'Aeneid' 6 and Plato's Description of Earth below the Heaven in the 'Phaedo'*“. Цитат на стр. 639.

7. Ирена Шпадијер. *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност*. Београд: Чигоја штампа, 2014. ISBN 978-86-531-0113-8. Цитирани текстови: „Језик наговештаја. Интертекстуално читање *Туге за младенцем Угљешом*“, *Књиженство, часопис за студије књижевности, рода и културе*, година I, број 1, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2011. – цитат на стр. 120

„Многозначност иконе у Јефимијиној поезији“, Научни састанак слависта у Вукове дане, 42/2 (2013), 273–282. - цитат на стр. 120, 180-181

8. *О делу Ка лепоти - еротолошко читање Сапфине поезије Јелене Пилиповић*. Приредио Радоман Кањевац. Београд: Радио Телевизија Србије, 2018; 145 стр. ISBN 978-86-6195-128-2.

У књизи се налази више десетина цитата монографије *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*, из пера проф. др Слободана Грубачића, проф. др Мила Ломпара, проф. др Драгана Пролеа, Сање Милић и Радомана Кањеваца.

9. Вук Петровић, „Маниристичка аутентичност Лонговог романа“, *Lucida intervalla* 44 (2015), стр. 93-124. Цитирано дело: *Орфејев век*, Филолошки факултет – Мали Немо, Београд – Панчево, 2005 - цитати на стр. 104, 106, 114

10. Јован Попов, „Три тумачења Есхилове *Орестије* у српској науци о књижевности“, *Зборник Матице српске за класичне студије* 17, Нови Сад 2015, стр. 157-165.

Цитирана дела: „Господари/господарице речи – метапоетски поглед на мотив прорицања у Орестији“, Хеленске свеске, 3, Београд 2009, стр. 29–40; „Душа смртника, дом божанства. Интериоризација епифанијског искуства у Есхиловом Агамемнону и Еурипидовим Бахантикњама“, *Књижевна историја*, XLV, 150, Београд 2013, стр. 391–404.

Цитат на стр. 158.

11. Ирена Плаовић, „Милица жали: реторика тужења кнегиње Милице у средњовековним словима о кнезу Лазару“, *Књижевна историја*, Год. 50 бр. 164 (2018), стр. 219–222. Цитирано дело: „Језик наговештаја. Интертекстуално читање *Туге за младенцем Угљешом*“. Београд 2015. Цитат на стр. 220.

12. Лидија Делић, „Ерос, лепо, секс, без љубави“, *Књижевна историја*, Год. 48, бр. 159 (2016), стр. 37-58. Цитирано дело: *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*. Нови Сад: Академска књига, 2016. Цитати на стр. 37 и 38

13. Јелена Рељић, „Еротопоетика еолске пјесникиње“, *Филолог* бр. 15, 2017, стр. 411–417. Цитирано дело: *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*. Нови Сад: Академска књига, 2016.

14. Светлана Томин и Наташа Драгин, „Трагом једног записа у сарајевском препису Законоправила светог Саве“, *Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима*, 12 (2017), 2 (р. 25-42). Цитирано дело: „Многозначност иконе у Јефимијиној поезији“, Научни састанак слависта у Вукове дане, 42/2 (2013), 273–282. Цитат на стр. 35.

ПРЕГЛЕД И ОЦЕНА НАУЧНОГ РАДА

Поље истраживања Јелене Пилиповић веома је јасно омеђено, а њен научни рад показује изражен континуитет и постојану тежњу ка продубљивању спознаја и увида. Стога се у једној монографији и двадесет два научна рада написана у периоду након избора у звање ванредног професора могу утврдити истраживачки правци који су зачети већ у претходном периоду кандидаткињиног академског развоја, а сада су досегли нове домете и пуну научну зрелост. У питању је интертекстуална херменеутика Сапфине поезије (4 рада), Вергилијевог дела (11 радова), као и Јефимијиних записа (3 рада), чему се придружује компаративна анализа појединих дела из оставштине других античких писаца (3 рада), уз осврт на неке савремене уметничке феномене (1 рад).

Синтезу својих истраживања најславније хеленске песникиње Јелена Пилиповић остварује у монографији *Ка лепоти. Еротолошко читање Сапфине поезије*, у којој се најпре опажа чврста веза са ранијим студијама, чији је врхунац представљала књига *Locus amoris. Дијалошко читање Сапфине поезије*, али и значајно сазревање како у погледу методологије тако и у погледу тематике која дубоко задире у сложено питање интеракције естетског и еротског.

Ова књига спаја три сложена феномена: лепоту, *ерос* и говор о *еросу*, а састоји се из поглавља „Предреч“, „Ка еротопоетици“ (са потпоглављима „Глас-жудња“ и „Језик боја“), „Ка обалама Ахеронта“, „Ка светлости“ (са потпоглављима „Ноћ. Самотништво“, „Ноћ. Сабирање“, „Ноћ. Ружопрста светлост“ и „Ноћ. Друго сунце“), „Ка љубави“ (са потпоглављима „Ерос. Створ“ и „Двоструки пут“), „Ка лепоти“ (са потпоглављима „Ка универзалном“, „Ейдос“, „Арете“, „Алогосно“ и „Дорски храм“), „Лепота фрагмента“ и „Читањем, читаоцу“. У методолошком смислу, у питању је „слојевито читање поезије“ (М. Ломпар), у којем се комбинују поредбени и филозофско-херменеутички метод. Један облик компаративног тумачења су херменеутички *разговори* или *разноговори*, што је појам који је Јелена Пилиповић дефинисала у својој претходној монографији *Locus amoris. Дијалошко читање Сапфине поезије*. То остаје најважнији вид анализе и у овој књизи, па се еолска песникиња доводи у дијалог са низом аутора, од Хомера, Хесиода, Алкмана, Алкеја, Хераклита, Платона, Плутарха, Максима из Тира, Витрувија, преко анонимних писаца *Дервени папируса*, *Орфичких рапсодија* и *Списа о узвишеном* до Његоша и Арлинда Барбејтоша. Огледи који чине књигу уланчавају се у динамички и сврховит низ, крећући се *ка оној лепоти* која се објављује у стиховима највеће хеленске песникиње, тежећи да је концептуално обујме и да испитају како се имагинира, представља, преображава, на које начине еманира. Рађалачка веза између *ероса* и лепоте није усађена само у Сапфин поетски свет, већ и у ауторкино тумачење тог света. Значењска бременитост појма *еротологија*, који сједињује сложене феномене *логос* и *ерос*, води ка стожерним теоријским питањима око којих тумачења круже и на која се ослањају, не тежећи да их разреши. По ауторкином експлицитном исказу, њена студија није покушај решавања нити откривања, већ само покушај приближавања ономе *сапфијски* лепом као пратеоријској датости, које никада неће довести до конституисања апстрактних концепата, мада еолска песникиња обликује прве

протоестетичке исказе у хеленској култури и стоји на почетку величанственог и задивљујућег тока који ће се улисти у *широко море лепоте* (Гозба 211a), како платоновска Диотима метафорички осликава *eidос* лепог.

Сапфина поезија не указује само на релативизацију, субјективизацију и поунутарњење лепоте, већ и на преосмишљавање љубави-жеље: песникињин *ерос*, показује Јелена Пилиповић, није тек подјармљивач оног умственог у разумном бићу, како људском тако и божанском, већ је и ослонац у изградњи једног другачијег принципа вредновања света и човека, једне аксиологије која није ни логоцентрична, али ни логофобична. Љубав-жеља тако добија ново достојанство којим се модификује и преозначава њена улога.

Вредности ове монографије добиле су признање у виду „Награде Никола Милошевић“ коју додељује Други програм Радио Београда. Посвећени су јој многобројни прикази, новински и телевизијски извештаји, као и промоције у Београду, Новом Саду, Подгорици, Будви и Херцег Новом, а о њој је објављена и студија под насловом *О делу* Ка лепоти: еротолошко читање Сапфине поезије *Јелене Пилиповић* (2018).

Фрагментима еолске песникиње Сапфе посвећена су, осим монографије *Ка лепоти*, четири научне чланка, у којима се запажа континуитет са претходним истраживањима, али и еволуција херменеутичких интересовања која све више стреме ка утврђивању веза између античке и српске књижевности и ка интертекстуалном читању наших великих песника – Његоша и Костића.

Допуњавајући интертекстуалну анализу понуђену у раду под насловом *„Ишчекујући Афродиту I. Читање Сапфиног фрагмента 2 у светлу поезије симпозиона“*, текст *„Ишчекујући Афродиту II. Читање Сапфиног фрагмента 2 у светлу поезије идеалног крајолика“* настоји да успостави херменеутички *разговор* Сапфине песме са делима у којима се заснива поезија идеалног крајолика, међу којима кључно место има четрнаесто певање *Илијаде*, у коме се описује планина Ида, место хијерогамијског сусрета Хере и Зевса. Интертекстуални поступак доприноси разоткривању особеног квалитета који овај кратки фрагмент поседује: уживање и узвишеност заједно еманирају из Сапфиних стихова, творећи песму ретког сагласја. Идилични или протоидилични крајолик, у дугој повести античке културе од Хомера до помпејанског сликарства, никад није самосврховит ни самодовољан – тако и хедонизам уграђен у опис идеалног предела у фр. 2 представља иконички одраз дубоко хедонистичког сусрета са богињом. Проширивши компаративну анализу на песнике Алкмана и Еврипида, Јелена Пилиповић на утемељен начин уводи поетички феномен *еротског крајолика* – идеални пејзаж је заправо одељак природе на који дејствују силе љубави.

Текст *„Ка обалама Ахеронта. Читање Сапфиног фрагмента 95V“* нуди плодно читање Сапфиног фрагмента 95, чија интригантност почива на штуром, али чудесном опису загробног простора, осликаног као привлачан и леп пејзаж. Тиме се отвара есхатолошки пут интерпретације, који води ка сагледавању Сапфиних стихова у кругу доминантних визија загробног света какве нам је завештала рана хеленска култура. Одвајајући се од хомерске представе Хада, да ли се песникиња с Лезба приближава мистеријској концепцији? Свепрожимно еротско озрачје Сапфине поезије, које влада и над овим стихова, захтева, међутим, да се слика дивних обала хадске реке рашчита у контексту емотивних феномена,

љубави, жеље, заборава и самозаборава. Есхатолошко и еротолошко читање тако се претапају једно у друго, а интерпретаторка у свој метатекст призива низ разнородних поетских дела, међу којима су фрагменти орфичких *Рансодија*, фунерарни текстови орфичких заветних листића, *Илијада*, а надасве *Одисеја*.

Рад под насловом „**Пејзажи љубави: еротизација природе у Сапфином фрагменту 96 и Његошевој оди *Ноћ скупља вијека***“ посвећен је упоредном читању две изузетне љубавне песме, чије самосвојне еротолошке визије, упркос удаљености у времену и простору, као и различитости култура, језика и тео-онтолошких оквира у којима настају, ипак показују дубоке унутарње сродности у сликама природе, а особито у уранским метафорама. Претапање еротских феномена, попут чежње, жудње или идеализације љубљеног бића, са природним појавама достиже врхунац у поетској слици месеца, коме се додељују сложене и истанчане симболичке улоге. И у Сапфиним и у Његошевим стиховима лунарна светлост постаје особени *инструмент* у оспољавању емотивне динамике и у обликовању естетског идеала, који је у оба дела неразлучиво спојен са самим искуством љубавне жеље. Разгранати и многозначни описи *Селене*, у фр. 96, и *луне*, у *Ноћи скупља вијека*, утолико су ужи предмет ове анализе: текст настоји да истражи њихову функцију, семантику и, особито, еротолошку вредност, продубљујући аргументацију изабраним сегментима Платонових дијалога и анонимног античког трактата *Дервени папирус*. Ауторка показује да је љубав у *Ноћи скупља вијека* истодобно порив ка наднебесном свету *eidosa* и метаболичко утапање у друго бићетело – поетско сопство такву визију не објашњава, јер би то било немогуће, већ је језички и фантазматски искуствује. Упркос својим космо-онтолошким распонима, *Ноћ скупља вијека*, закључује Јелена Пилиповић, ипак увире у исти симболички простор у коме живи Сапфина поезија: простор самосвојног и непоновљиво личног, чија се истина не може описати речју *јесте*, већ исказом *чини ми се*.

Осврт на два античка текста пружа нову могућност тумачења још једне велике песме српског језика, завештајне поеме Лазе Костића. Рад „**Две силе. Симболички двобој с еросом у поетским сликама Сапфе, Вергилија и Лазе Костића**“ успоставља троструки интертекстуални лук који спаја једну од строфа песме *Santa Maria della Salute* са изабраним стиховима Вергилијевог *Енеиде* и са Сапфиним фрагментом 47. Премда их раздваја велики временски и културални јаз, три поетска текста показују упечатљиву имаголошку блискост: метафоричка слика храста захваћеног *бесним олујем* посредује снажну интрапсихичку динамику, управо двобој или агон са *еросом*. Двобој је у сва три дела вишезначан, али се спектар тог вишезначја значајно мења на путу од еолске поетесе до српског ствараоца: премда метафоричке жиже остају необично сличне, природа њихових аналога, две супротстављене *силе*, значајно се трансформише. У Сапфином фрагменту слика *храстова у планини* позива на продубљеније тумачење еротског сопства, док у *Енеиди*, *стари стамени храст*, на кога се обрушавају бореји, *северци*, врло консеквентно оличава три степена бивства, усагалашавајући се са широм онтолошком мапом дела. Управо ови поетски одједи из хеленске и римске старине омогућавају да се у наизглед једноставној дихотомичности Костићеве слике *бесног олуја* и *старог храста* разоткрије дубља и разгранатија симболика.

Вергилијева поезија и поетика предмет је истраживања највећег броја појединачних научних радова Јелене Пилиповић у периоду након избора у звање ванредног професора, те се, унутар вергилијанистичких студија, могу уочити и специфичније области интересовања: опште одлике и теоријска заснованост Вергилије поетике, као и компаративно и продубљено тумачење појединих аспеката *Еклога* и *Енеиде*.

У сржи Вергилијевој поетике Јелена Пилиповић препознаје самосвојну вишезначност и особену архитектонику значења. У раду под насловом „*Musam meditaris. Преплет значења у Вергилијевој поетици*“ она их подвргава теоријској анализи, разлучивши три семантичка домена који се органски преплићу и спајају у хедонистичкој усмерености ка реципијенту. Слушаоцу или читаоцу великог римског песника сваки од тих домена нуди особен облик уживања, који је у раду узет као дистинктивни критеријум у покушају да се живи семантички преплет у анализи *расплете*. Како живи преплет значења, тако се и аналитички *расплет* конкретизује у читању почетних стихова *Прве елоге*, песме која спада у најутицајније текстове европске културе, а при том је прожета снажним метапоетским и ауторефлексивним импулсом. Идеални *посетилац* Вергилијевих поетских грађевина, како *Еклога* тако и *Георгика* и *Енеиде*, у себи спаја читалачке моделе иманентне сваком од појединих домена, постајући тиме комплексна, динамичка инстанца чија се улога у актуализовању текста непрестано мења. Читалац је тиме стављен пред задатак да савлада једно посебно мајеутичко умеће, захваљујући којем ће се раскрылити лепеза значења скривених у самом тексту. У Вергилијеву песму, закључује ауторка, уграђен је позив на скидање сасвим особене копрене: текст тражи да се стргне застор не са нечега у њему, већ *са њега самог*, са скривених могућности које су у њему похрањене.

У раду под насловом „*Dulcis Parthenope. Хеленистичка поетологија и вишеслојност Вергилијевог текста*“ Јелена Пилиповић теоријске темеље поетике Публија Вергилија Марона проналази, између осталог, у недавно реконструисаним фрагментима неколиких списа епикурејског филозофа Филодема из Гадаре, који пружају драгоцен увид у раскоп хеленистичке мисли о поезији. Тек откриће и релативно успешна реконструкција херкуланумских папируса омогућавају да се веза непосредно потврди преко једног од фрагмената у којем Филодем из Гадаре свој спис *О ласкању* посвећује управо Вергилију, а уз њега и Квинтилију Вару, Варију Руфу и Плоцију Туки. У поетичке и естетичке стубове на којима почива основни Вергилијев творачки поступак уграђени су, на разне начине, *каменови* који припадају мисаоној баштини низа мало познатих аутора, попут Паусимаха из Милета, Хераклеодора, Андроменида. Минуциозном компаративном анализом Филодемових фрагмената, особито Прве књиге трактата *О песмама*, као и стихова римског песника, Јелена Пилиповић утврђује да се они спајају кроз доминанте поетичке теме.

Међу најважније елементе *Еклога* и међу најутицајније творевине Публија Вергилија Марона убраја се самосвојни и онтолошки комплексни простор, који се одликује и иреалношћу и реалношћу, који припада и фикционалном и фактичком свету, задире и у духовне и хтонске ареале, песмотворан је и идеолошки ангажован, читаоцу нуди и симболичко-алегоријско и чулно-перцептивно искуство, а надасве привлачи и мами својом допадљивошћу већ хиљадама година – Аркадија. Настојећи да осветли ту неодољиву

сложеност, Јелена Пилиповић у тексту „**Аркадија. Вергилијев конструкт идиличног простора**“ у њој препознаје и један досад недовољно истраживан аспект – визију вазнесења. Премда стварно постојећа област на Пелопонезу, Аркадија је песнички фантазам; премда тополошки ентитет утемељен у хеленској поезији и култу, Аркадија је самосвојна Вергилијева творевина; премда једно од идиличних сновиђења, Аркадија је укореењена у историографским извештајима; премда засићена епикурејским ескапизмом, који није само аполитичан него и акинетичан, Аркадија је доиста симболичко родно место визије новог света, новог владара, новог човечанства, новог, *римског*, поретка векова. Вергилијев први тополошки конструкт је, показује ауторка, сусрет две стваралачке визије које су и спациоцентричне и присно повезане са феноменом идеализације.

Рад „*Ad sidera. Tree-space symbolism in Plato's Phaidros and Vergil's Eclogues*“ обележен је мулти-дисциплинарним приступом, али ипак ограничен и у теми и у методологији: предмет истраживања је један од најважнијих тематских аспеката *Еклога* - поетски конструкт *стабла*, док се метод истраживања ослања превасходно на интертекстуалне аналогije са Платоновим *Федром*. Тврди се да је слика платана „веома разгранатог и уздигнутог“, крај кога се уздиже и витко стабло врбе, у пуном цвату, у Платоновом *Федру* аналогна у неколико функција са раскрыљеним стаблом букве у Вергилијевиим *Еклогама*. Обе поетске слике су веома самосвојне тополошке креације: дрво са својим окружењем, замишљено као пријатно подручје које прекрива сенка „разгранате крошње“, обликује симболички *простор стабла* који у оба текста пре свега функционише као језгро идеалног пејзажа. Од тог језгра, којим ће први Вергилијева песма започети, слика о повлашћеном простору лепоте *под крошњом букве* постепено ће бити преображавана и семантички продубљивана кроз *Еклоге*. Истраживање се концентрише на метапоетски аспект *простора стабла*, како у *Федру* тако и у *Еклогама*, а антиномија унутар/изван представља главно хеуристичко оруђе. Двојство унутар/изван изричито је уведено у Платоновом тексту и органски исијава из његовог описа разгранатог платана: стога анализа започиње *скоковитим* читањем *Федра* – тумачењем само оних делова овог славног дијалога у којима се објављује метапоетски аспект идеалног пејзажа. Кроз антиномију *унутар/изван* Јелена Пилиповић најпре препознаје тополошку, а потом и онтолошку другост у Вергилијевим стиховима.

У тексту „*Gens aurea. Фантазам о „роду од злата“ у Вергилијевим Еклогама и у Платоновој Држави*“, Јелена Пилиповић испитује једно од псеудопрофетских сновиђења Четврте еклоге, песме не само неисцрпивих значења, већ и непресушних херменеутичких могућности. Иако у речима римског песника одјекују пре свега Хесиодови, Аратови и Теокритови стихови, може се рашчутити и један од најзачуднијих Платонових гласова: онај који приповеда бајколику причу о рађању људи из земље и чији одјек ауторка истанчано анализира, пре тога се упутивши у културолошко-историјско испитивање колико је оснивач школе у Академовом гају био присутан у Риму познорепубликанског доба. Компаративно читање два фантазма о *људима од злата* доприноси да се механизам Вергилијевог ангажмана у Октавијановим идео-политичким напорима боље разазна, а платоновски ехо омогућава да се еногматични лик *божанског дечака* лакше препозна као свесни конструкт, као и да се у

њему уочи функција *вајаоца људи*, а да се Четврта еклога разуме не само као *конструисање* новог устројства друштва и света, већ и као сакрализовање и етернализовање тог устројства.

Феномен времена улази у фикционални свет *Четврте еклоге* у знаку амбивитетности и унутарње напетости, које се усложњавају у самосвојном преплитању темпоралних аспеката и модалитета, чијој анализи је посвећен оглед „*Ultima aetas. Двоструко време Вергилијево Четврте еклоге*“. Псеудопрофетска визија *коначног* Златног доба означава укидање повести, као једног од темпоралних аспеката и сведочи о поимању самог феномена времена као негативитета и онтолошке мањкавости. Остварење те визије се замишља као животни пут божанског дечака – индивидуално време постаје, дакле, инструмент укидања повесног времена, што указује да се време поима и као *лек* од онтолошке мањкавости, од недостатности бића самог. Оскудност је, како у Хесиодовом миту о епохама деградације човечанства тако и у мисаоној традицији која се на њега надовезује, препозната као обележје неких *људских покољења*, а не људскости саме. У хесиодовској антропологији, тежња ка не-вредности представља особену, динамичку, одлику људског бића: недостатак врлине није *conditio humana*, али, парадоксално, раст *недостатка врлине* то јесте. Управо та тежња ка не-вредности се у самосвојној антрополошкој визији коју доноси *Четврта еклога* показује се као акцидентна, а не есенцијална – као излечива и отклоњива. *Четврта еклога* је, показује Јелена Пилиповић, песма дубоке антрополошке наде.

У тексту „*Сан о Риму – визија идеалног града у Вергилијевом делу*“ ауторка показује како Вергилијево поетско ткање чврсто прожима визија идеалног Рима. Блиставу слику *града над градовима* као сотериолошког простора у *Еклогама* смењује сновиђење о бескрајном разастирању Рима у простору и времену, да би се у Шестом певању *Енеиде* развило ониричко-есхатолошко откровење престонице империје као метафизичког средишта света. Иако је визија идеалног града све разбокоренија и разгранатија, она истовремено и све снажније расте ка иреалном, а ауторка оцртава ту творачку метаморфозу. Распрострт до крајњих предела са географских мапа, узнесен до крајњих тачака из тео-есхатолошких схема, разливен у времену: вергилијевски сан о Риму је књижевни конструкт који ауторка анализира методом компаративне херменеутике, призивајући у Вергилијево поетско сневаче *сасневача*, Рутилија Клаудија Наматијана, који на заласку античке културе, око 416. године, поводом свога повратка из престонице у Галију исписује поему *De Reditu Suo*, која представља далеки одјек Вергилијевог конструкта Рима. У том *сасневачу* велики сневач Рима може наћи метафорички међустепенник којим се из света обичног језика лакше прелази у свет Вергилијевог вишезначја.

Мотив привида се истражује у раду „*Porta eburna – дијалог са Хомером као средство онтолошке игре у Вергилијевој Енеиди*“. На истанчан и прикривен начин, кроз интертекстуалну *игру* која се успоставља са деветнаестим певањем *Одисеје*, завршни стихови шестог певања *Енеиде* траже, сматра Ј. Пилиповић, да се у фикционалној стварности препозна далекосежна онтолошка *игра*, односно да се приповест о Енеји сагледа као симулакрумска творевина. Херој излази из подземља, поистовећеног са родном земљом снова, кроз врата од слоноваче, врата *лажних снова*. Преко интертекстуалног лука који сеже до Пенелопиних речи из 19. певања *Одисеје* разјашњава се лапидарни исказ Вергилијевог

наратора. Спајање мотива катабазе са мотивом *двери од снова* омогућава Вергилију да у спев уведе онтолошку игру која се састоји у томе што се не може одредити да ли симулакруме представљају Енеја и Сибила као протагонисти управо завршеног приповедног сегмента, извештаја о катабази или пак сегмента који управо почиње повешћу о освајању Лација. Последице су у сваком случају далекосежне, јер се оба наратива баве будућношћу, а лик Енеје је у оба случаја њен носећи стуб. Откриће његове симулакрумске природе тако свакако руши велики след будућних достигнућа.

У значења Шестог певања *Енеиде* Јелена Пилиповић задире и текстом „**Аполонов дар. Сlike пророчког заноса у Платоновом *Федру* и у Вергилијевој *Енеиди*“**“, показујући да Вергилије користи феномен ентузијастичке мантике како би продубио вишеслојност и многозначност свога епа. Дволика патња Аполоном обузете пророчице, која происходи и из обезумљујућег божанског присуства али и из саме моћи да спозна будућност, повезана је са продором у надвремено и са освајањем дијахронијске позиције. Како наративна *крозвременост* води ка симболичкој *надвремености*, у Сибилиној пећини *Енеида* почиње своје уздизање над праволинијским током времена, које ће достићи врхунац на Елизијским пољима. Узевши за водича Платонов дијалог о лепом, Јелена Пилиповић показује у чему лежи Аполонов дар херојима Вергилијевог спева, али и његовим читаоцима. Профетски процес описан Вергилијевим стиховима умногоме је аналоган алегоријском успону душе ка анамнестичкој спознаји, осликаном у *Федру*: као што уздрдржа душе кроти обесног *коња*, у његовој пожудности, инстинктивности, акратији и бесловесној неумерености, тако бог прорицања кроти Сибилу у њеној хтониčnosti и фемининости, а надасве у њеној телесности. У Платоновом неисцрпивом тексту, једном заузадани *двопрег душе* узноси људско биће ка вишим сферама, вечним прастаништима, ка наднебесју. У Вергилијевој делу, пак, једном зауздана Сибила води праоца Римљана, а и читаоце са њим, ка оностраним пределима, ка есхатолошким просторима, ка Елизију. Сличности, међутим, воде ка разликама, а *Аполонов дар* показује своју амбиваленцију.

Аутентичан допринос тумачењу Вергилијевог херојског епа представља и текст „**Дидона или о сновима. Преплет трагичког и епског жанровског модела у *Енеиди*“**“. Премда се чини парадигматским остварењем епско-херојског поетичког модела, *Енеида* се пажљивијем погледу открива као сложена творевина у којој су различити жанрови хармонизовани на дубљи начин, показује ауторка. Вергилијев текст стога не представља прости поетички колаж, већ међузависну целину чији се делови не само допуњавају, већ и надозначавају и преозначавају, те се и не може говорити о генерички дивергентним структуралним *деловима*, већ о жанровским аспектима. Трагички аспект *Енеиде* наизглед се ограничава на Четврто певање, унутар кога се нараторски извештај поиграва са низом трагедиографских семантема, и наизглед се кристалише у лику картагинске краљице, за коју се везују темељни трагички феномени: хамартија, хибрис, патос. Трансжанровски преплет усложњава се путем ониричког искуства, доказује својим анализама Јелена Пилиповић, те унутар интраепске трагедије, Вергилије исписује и једну наговештајну, другостепену, психолошку трагедију, којом можда још више досеже узвишеност и вечну упитаност, без којих се аутентични трагични феномен не да замислити.

Оглед „Језик светлости. Поетичке аналогije Платонове *Државе* и Вергилијеве *Енеиде*“ упоредним читањем испитује самосвојни стваралачки поступак о којем два дела сведоче: претварање светлости у средство поетске градње, које има не само орнаменталну него и конститутивну функцију, која проистиче из положаја светлости у платоновској онтологији и ехатологији, што римски песник преузима у неким деловима свога опуса. Платон користи светлосне метафоре да у речима изграде осу васељене, стуб на којем почива сва перцептивна стварност, док Вергилије *језиком светлости* гради многе ликове *Енеиде*, као и низ симболичких фигура што продубљују слику Елизија, особито поворку нерођених душа, нетварни *стуб* на којем ће почивати будућност Рима. Сливност коју *Енеида* предочава на више нивоа презасићена је сјајем који еманира из небеских тела, самог небеског свода, из ватре, пурпура, блеставе белине и, нарочито, злата. Речи носе светлост у себи чак и када су уграђене у сасвим метафоризовано или симболизовано текстуално окружење: језик има сликовну вредност, а Вергилије га претвара у светлосца.

Поред сапфијских и вергилијевских тема, Јелена Пилиповић је озбиљан истраживачки труд посветила и другим античким ауторима. Минуциозна анализа једне од најпознатијих Теокритових идила остварена је у тексту **“*Phármakon des Piérides. Vers l'érotologie de l'Idylle 11*”**. У *Једанаестој идили* сустичу се, како показује ауторка, еротопатија и метапоетика, две доминантне теме хеленистичке поезије, како би довеле до настанка песме у којој привидна једноставност израза прикрива продубљену и надахнитељску мисао. Еротопатски наратив *Једанаесте идиле* уоквирен је дескриптивно-контемплативним коментаром, који ову поему смешта у врло прецизан метапоетски контекст саодоношења поезије и еротогене патње. Проблем функције и сврхе поезије с обзиром на душевни бол развија се већ у Хомеровим еповима, али тек у Хесиодовој *Теогонији* тај ће однос бити дефинисан у знаку јасног и оптимистичног каузалитета. У Еврипидовој *Медеји*, пак, идеја ублажавања најболнијих страсти посредством поезије кореспондира са узалудном метапоетском жељом: управо ће Теокрит овом идилом ту жељу остварити, а поезију представити као *лек од љубави*. Користећи у анализи Хераклитове и Демокритове фрагменте, платоновски појам бриге о себи у интерпретацији Мишела Фукоа, као и фројдовску теорију сублимације у тумачењу Пола Рикера, Јелена Пилиповић утврђује да се *лек од љубави* заправо састоји у поступном замењивању стварности поетским фантазмом.

Рад под насловом „Премостити Хелино море. О грађењу моста између Европе и Азије у Есхиловој трагедији *Персијанци* и у Херодотовој *Историји*“ развија компаративну анализу темељног текста античке историографије и јединог дела у корпусу сачуваних античких трагедија које своју грађу црпи из историјске стварности. Иако се чврсто ослања на конкретне догађаје, трагедија *Персијанци* заправо их митологизује, универсализује и самарава сопственој етичко-онтолошкој схеми. Тако симболички врхунац текста постаје унеколико маргиналан догађај којем, међутим, и Херодотов наратив придаје неочекивану важност: у питању је неуспешни персијски покушај грађења моста преко Хелеспонта и, њиме изазван, непримерени бес великог персијског краља. Оба списатеља у тој повесној епизоди виде савршену парадигму хибриса, етичког и онто-антрополошког феномена који лежи у језгру визије света како трагедиографије, тако и историографије класичне Хеладе.

Умногоне наслеђен из Солонове полеоцентричне етике, појам хибриса у основи представља прекорачење граница које су свему што бивствује задате његовим бићем самим, а мост преко Хелиног мора га реификује. Будући *постварен*, феномен хибриса функционише као својеврсни *хеуристички мост* којим се може продрети у природу агресије, инвазије, освајања, присвајања.

Током свог дугог и динамичког развоја антички платонизам изграђује сложене, истанчане и надасве креативне видове сусрета са текстом, при чему се тумачење, објашњавање, састварање и надахњивање међусобно преплићу и спајају. Такво надилажење појмова креације и рецепције савременој теорији књижевности није само блиско на концептуалном нивоу, већ јој може понудити нове идејне видокруге, што ауторка показује у тексту **„Поетика хипоноје. Проклов неоплатонистички модел вишезначног читања“**. Премда сам Платон недвосмислено одбија одбрану поезије засновану на скривености значења, хипоноетско начело унеколико одређује његову онтологију: низ хијерархизованих опозиција (натчулно/чулно, ноуменално/фаиноменално, наднебесно/земаљско) може бити повезан са дијалектиком невидљивог и видљивог, односно скривеног и откривеног. Из таквих мисаоних темеља израста разграната поетика хипоноје, у овире које се развијају модели читања као особеног интелектуалног трагања за не-одмах-појмљивим значењима текста и за не-одмах-перцептивним његовим деловима. У овом тексту се осветљавају особености једног од најутицајнијих платонистичких модела читања, утемељеног од стране Прокла *Дијадоха*, мислиоца који је својом херменеутичком праксом, као и својим метахерменеутичким исказима, читалачко искуство највише усавршио и довео до новог вида дискурса, који би се могао назвати *стварањем у тумачењу*.

Писати о савремености значи упустити се у својеврсну протеомахију, каже Јелена Пилиповић у огледу **„Протеј или о савремености“**. Древни епски песници приповедају, наиме, о херојима који „морскога старца“, пророчко божанство Протеја, чврсто задржавају у своме стиску, упркос чудесним метаморфозама кроз које његово тело пролази, не би ли га нагнали да им пружи одговоре за којима трагају. Тако и *писар* савремености, за разлику од *писара* прошлости, мора божанство од којег се нада одговорима чврсто задржати у своме стиску све док не проговори, упркос чудесним метаморфозама кроз које оно пролази. Ауторка у овом раду анализира издвојена уметничка дела, у нади да могу водити ка нешто целовитијим облицима Протеја-савремености: ка уопштенијим одликама културе која обележава садашњицу. Есеј је стога најпре посвећен *читању* два колажна, плурижанровска остварења – многолике творевине Демијена Херста *Благо из олупина Невероватног* и диптиха Орхана Памука *Музеј невиности* – које се одвија у светлу изабраних античких пламсаја. Будући да је савременост ткање на којем Моире управо раде, у тексту није реч о истинском поређењу, већ о низу наговештаја и могућности кроз које се хеленско-римска баштина показује као једна од симболичких области наспрам којих се савремена култура може одређивати.

Испитивање интертекстуалног аспекта оставштине прве српске песникиње, Јефимије, у оквиру пројекта *Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*, дало је у претходном периоду два текста, од којих је један, у скраћеној и

побољшаној верзији објављен и на руском језику („**Язык намека. Интертекстуальное прочтение Плача о младенце Углеше**”), док је у периоду након избора у звање ванредног професора заступљено у два рада.

Иако се назив *Похвала* уврежио и у науци о књижевности и у широј јавности, Јефимијино последња дело заправо није насловљено, а његов генерички идентитет није једнообразан, показује Јелена Пилиповић у тексту „**Преплет жанрова у Јефимијиној Похвали кнезу Лазару**“. По спољашњем облику и по функцији, у питању је ктиторски натпис, који се својим унутрашњим обликом и садржајем приклања час дискурсу похвале час дискурсу молитве. Текст испитује повест тих жанрова, све до њихових античких исходишта, у покушају да на тај начин допринесе осветљавању сложених и истанчаних спона између оностраног и ононостраног које *везе* прва српска песникиња. Њено сведочанство о узношењу Лазара у царство небеско – које је истовремено и сам чим његовог уздизања у надвременост на земљи – не одвија се у сличности са хеленским епом који етернализује фикционалне смртнике, већ у сличности са хеленском одом која овековечује стварне личности, уносећи у поетско ткиво веома важну нијансу тумачења реалности. Узношење Лазара је, дакле, двоструко: у равни теологије и хришћанског мишљења, он је узнесен као нови мученик, један у низу христообразних страдалника, у складу са јеванђељским моделом. У равни поезије, свети кнез је узнесен као објекат слављења и као предмет поетског овековечења, у складу са епиникијском моделом.

Јефимијин запис *Туга за младенцем Углешом*, који у погледу садржаја представља варијацију топоса *mater dolorosa*, у раду „**Under the veil – The *mater dolorosa* motif in a votive inscription by Serbian author Jefimija**“ предмет је полифоновог читања, заснованог на два литерарна одјека. Први је одјек народне епске песме *Зидање Скадра*, а други одјек византијске исихастичке традиције, која достиже врхунац у делу Григорија Паламе. Осим што се семантички намећу својом значењском плодносношћу, ширећи смисаоне хоризонте Јефимијиног текста, оба одјека су и културноисторијски оправдана, показује ауторка. Дијалог са славном епском песмом открива да мајчинске фигуре и у *Зидању Скадра* и у *Тузи* оваплоћују снагу мајчинског идентитета који налази начин да превазиђе раздвајање од детета. Дијалог са паламизмом, пак, открива да трансцендентни ентитети у Јефимијином запису, *владика Христос* и *пречиста Богомати*, носе у себи неочекивану крхкост, да су функционализовани и сведени на ниво саучесника у унутарњем двобоју који се води у ауторској психи. Унутрашња динамика песме води ка томе да сопство постане све перцептивније, видљивије и чујније у тексту. Мајчинство тако представља особени пут ка саморазоткривању – ка скидању копрене са унутрашњег *Ја*, што је, у оквирима средњовековне поетике, важно достигнуће.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Предочене чињенице сведоче о дубокој и несвакидашњој посвећености др Јелене Пилиповић научном и педагошком раду, а њени истраживачки дometи, који се откривају увидом у монографије и научне радове, добили су и јавну потврду у земљи и иностранству у виду Истраживачке награде Града Париза, односно Награде Никола Милошевић, реномираног домаћег признања у области теорије књижевности и уметности, филозофије и естетике.

Научна остварења Јелене Пилиповић заснована су на богатој ерудицији и озбиљним академским истраживањима, у складу су са актуелним достигнућима како у области студија античке културе и књижевности, посебно архајске лирике и поезије Августовог доба, тако и у области књижевнотеоријске мисли, о чему сведочи и обимна литература на неколико светских језика. Приказани радови пре свега, међутим, показују велику оригиналност и самосвојност, те стога представљају аутентичан допринос неколиким хуманистичким дисциплинама: теорији и историји књижевности, културологији, херменеутици књижевног и уметничког дела. Проучавајући и тумачећи античку књижевност, како њене најпознатије представнике, тако и оне мање познате широј јавности, Јелена Пилиповић постојано ради на повезивању српске културе са европском традицијом и на препознавању античке баштине као важног елемента у нашој идентитетској матрици. Својим високим истраживачким дometима и продубљеним теоријским спознајама кандидаткиња је дала драгоцен прилог српској науци о књижевности и студијама античке културе у ширим, међународним оквирима, али је и показала способност да своја знања и увиде представи и уско стручној и широј, заинтересованој публици. Будући да је њен приступ суштински компаративан и руковођен савременом научном методологијом, кандидаткиња на високо компетентан и особен начин спаја садашњицу и прошлост, односно тековине науке о књижевности, студија културе и класичних наука.

Будући да су истраживачке склоности Јелене Пилиповић у пуном складу са садржајем предмета које држи на сва три нивоа студија, њени научни радови знатно доприносе квалитету наставе на Филолошком факултету. Захваљујући својој врхунској компетентности, кандидаткиња студентима постојано преноси најновија научна и стручна достигнућа, усмеравајући их ка дубљим и целовитијим сазнањима. Осим тога, њен успешан педагошки рад почива и на способности да студенте свих нивоа заинтересује и надахне, да им наставну грађу представи на инспиративан и занимљив начин, тако да они и у сопственим академским радовима већ постижу вредне резултате. Због свега овога, важи за изузетно омиљеног предавача, што се потврђено и високом оценом (4,68) у поступку студентске евакуације.

Кандидаткињини научни резултати након избора у звање ванредног професора, њен педагошки рад, допринос академској и широј заједници, као и сарадња са другим научним и високошколским установама у земљи и иностранству у потпуности испуњавају критеријуме прописане Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду. **Стога Комисија са пуним уверењем предлаже да се др Јелена Пилиповић изабере у звање редовног професора за ужу научну област Општа књижевност, предмет Општа књижевност I.**

У Београду, 20. септембра 2019. године.

Др Јован Попов, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду,
председник Комисије

Др Ива Драшкић Вићановић, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду

Др Никола Страјнић, редовни професор у пензији
Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду